

12.12.2023

Asia/15

§ 259

Sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistamisesta päättämisen delegoiminen

HEL 2023-006707 T 00 01 00

Päätös

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta oikeutti sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajan päättämään sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistamisesta.

Samalla sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta kumosi sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksen 15.2.2022 § 26 koskien sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistuksia ja niiden päättämisestä delegoimisesta.

Käsittely

Asiassa tehtiin seuraava hylkäysehdotus:

Hylkäysehdotus 1:

Jäsen Pentti Arajärvi: Lainsäädäntö määrittelee tasasuuruisten maksujen enimmäismäärät. Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalla on mahdollisuus määrittellä maksujen suuruus. Tämä ratkaisu tulee pitää luottamushenkilöelimen tehtävänä. Esitämme delegointia koskevan päätösehdotuksen hylkäämistä.

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnan päätös syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Hylkäysehdotus 1 (jäsen Pentti Arajärvi)

Jaa-äännet: 9

Maaret Castrén, Kati Juva, Laura Korpinen, Björn Månsson, Matti Niiranen, Nea Nättinen, Mikko Paunio, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äännet: 3

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 1

Johanna Nuorteva

Poissa: 0

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 3 (tyhjä 1).

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Ulla Hautamäki, asiakasmaksupäällikkö, puhelin: 09 310 43604
ulla.hautamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lainsäädäntö

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992, jäljempänä asiakasmaksulaki) 1 §:n mukaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvontuista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, jollei lailla toisin säädetä.

Terveystalvontuasiakasmaksuista ja sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (912/1992, jäljempänä asiakasmaksuasetus) ja asiakasmaksulaissa. Asiakasmaksulaissa ja -asetuksessa säädettyjä euromääriä tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksin ja työeläkeindeksin muutosten mukaisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksuista suhteen hyvinvointialue voi päättää maksun suuruudesta, mikäli asiakasmaksulaissa tai -asetuksessa ei ole muuta säädetty. Asiakasmaksu ei voi kuitenkaan ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuneita kustannuksia (asiakasmaksulaki 2 §). Asiakasmaksulaissa on erikseen säädetty niistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, joista maksua ei saa periä (asiakasmaksulaki 4 §).

Tausta

Sosiaali- ja terveyslautakunta oikeutti päätöksellään 13.2.2018 § 34 toimialajohtajan päättämään terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkastuksista. Samalla kumottiin sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös 17.12.2013 § 431, jolla oli delegoitu sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tasamaksujen indeksitarkistamista koskeva toimivalta sosiaali- ja terveysviraston virastopäällikölle.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 15.2.2022 § 26 sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkastamisesta 1.4.2022 alkaen. Päätösesityksessä esitettiin toimialajohtajan oikeuttamisesta päättää sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistuksista, mutta lautakunta päätti olla delegeoimatta toimivaltaansa.

Tällä hetkellä sosiaalihuollon tasamaksujen indeksitarkastuksista päättämistä koskevaa toimivaltaa ei ole delegoitu, vaan toimivalta on sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunnalla. Terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkastuksen osalta toimivalta on toimialajohtajalla.

Esitys toimivaltadelegoinnista

Sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen tarkistuksesta päättämistä koskeva toimivalta esitetään siirrettäväksi sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajalle. Sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistettavat määrät otetaan käyttöön samaan aikaan kuin terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistettavat määrät. Asiakasmaksujen indeksikorotukset on tarkoituksenmukaista tehdä yhtäaikaisesti sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tasasuuruisiin asiakasmaksuihin. Tällä varmistetaan asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu.

Esityksen mukaan toimivalta on tarkoituksenmukaista delegoida sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtajalle, jotta toimivalta on yhtenäinen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkastamisen osalta ja asiakasmaksujen indeksikorotuksia voidaan tarkastella yhtenä kokonaisuutena. Yhtenäinen toimivalta tehostaa indeksitarkastamisen päätöksentekoa ja näin ollen tukee sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan muutosohjelman tavoitteita kustannustehokkaammasta toiminnasta ja tehokkaammasta maksujen keräämisestä.

Indeksitarkistaminen perustuu asiakasmaksulakiin ja -asetukseen. Terveydenhuollonhuollon tasasuuruiset asiakasmaksut on sidottu kansaneläkeindeksiin ja indeksitarkistaminen tehdään joka toinen vuosi. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriö esittää internet-sivuillaan sosiaali- ja terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen päivittyvän yhtenäisesti kansaneläkeindeksin mukaan:

12.12.2023

Asia/15

<https://stm.fi/sotehuollon-asiakasmaksut>

Mikäli lautakunta delegoi sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkistuksesta päättämistä koskevan toimivallan toimialajohtajalle, päättäisi toimialajohtaja myös sosiaalihuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen indeksitarkastamisesta kansaneläkeindeksin mukaisesti. Sosiaalihuollon tasamaksuja ovat esimerkiksi asumista tukevien sosiaalihuollon tukipalvelujen maksut (esimerkiksi ateria-, siivous- ja kylvetyspalvelut), lyhytaikaisten/tilapäisten sosiaalihuollon palvelujen maksut (esimerkiksi tilapäinen asuminen ja lyhytaikainen ympärivuorokautinen palveluasuminen), iäkkäiden päivätoiminnan maksut ja tilapäisten kotona annettavien palvelujen maksut.

Indeksitarkastamisen delegointi ei muuta lautakunnan päätösoikeutta päättää asiakkailta perittävien asiakasmaksujen suuruudesta.

Toimivaltaperuste

Helsingin kaupungin hallintosäännön 10 luvun 1 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan, ellei toimivallasta ole muutoin säädetty tai määrätty, toimialalautakunta omalla toimialallaan päättää tai hyväksyy perusteet ja rajat, joiden mukaan viranomaisen päättää hinnoista, maksuista, vuokrista ja korvauksista sekä vapautuksesta toimialalle kohdistettavan maksun, korvauksen ja muun saatavan suorittamisesta.

Taloudelliset vaikutukset

Muutoksella ei olisi välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Taloudellista tehokkuutta on saavutettavissa ajallisesti lyhyemmällä päätöksentekoprosessilla ja maksutuloihin voidaan vaikuttaa korotettujen maksujen nopeammalla toimeenpanolla järjestelmään ja asiakkailta perittäväksi.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Edellä esitetty indeksikorotusten delegoinnissa tehtävät muutokset liäsivät kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua. Kun indeksikorotusten päätöksenteko tapahtuu sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen osalta saman päätöksentekijätahon toimesta, voidaan asiakasmaksuja käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Näin ollen asiakasryhmittäisiä eroja ei synny siinä, käyttävätkö asiakkaat sosiaalihuollon- vai terveydenhuollon palveluja ja eri asiakasryhmiä kohdellaan yhdenvertaisesti

Indeksikorotuksilla ei odoteta muodostuvan kynnystä palvelujen käyttöön. Lisäksi asiakkaiden tietoisuutta mahdollisuudesta asiakasmaksujen alentamiseen ja perimättä jättämiseen on jo lisätty asiakkaan palvelupolun eri vaiheissa. Asiakasmaksulain 11 §:n 1 momentin mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palve-

12.12.2023

Asia/15

luista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. Tällä arvioidaan olevan palveluja käyttävien asiakkaiden toimeentuloa tukeva vaikutus.

Esittelijä

sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Ulla Hautamäki, asiakasmaksupäällikkö, puhelin: 09 310 43604
ulla.hautamaki(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta

Tiedoksi

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Terveys- ja päihdepalvelut
Sosiaali- ja terveystoimen hallinto
Taloushallintopalvelut

Päätöshistoria

Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta 28.11.2023 § 240